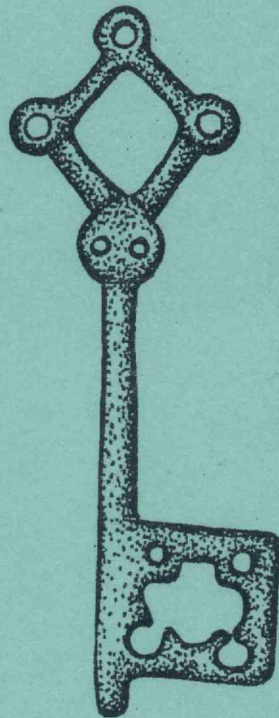

ISSN 1728-0532

HISTORICAL-ARCHAEOLOGICAL COLLECTION Is. 23

**ГІСТАРЫЧНА-АРХЕАЛАГІЧНЫ
ЗБОРНІК**

Вып. 23

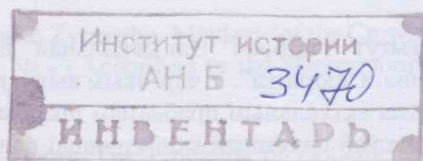

МІНСК
2007

ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ

**ГІСТАРЫЧНА-АРХЕАЛАГІЧНЫ
ЗБОРНІК**

Вып. 23

Мінск

ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”

2007

УДК [940 + 902/904 (4)] (082)
ББК 63. 48(4) + 63. 3(0)2 ++ 63. 3(0)4
Г516

Першы нумар зборніка выйшаў у 1927 г., выданне адноўлена ў 1993 г.

Рэдакцыйная калегія:

А.А. Каваленя, докт. гістар. навук (галоўны рэдактар); В.В. Даніловіч, канд. гістар. навук (нам. галоўнага рэдактара); М.Г. Жылінскі, канд. гістар. навук; Л.Я. Землякоў, докт. паліт. навук; А.В. Іоў, канд. гістар. навук (нам. адказнага сакратара); А.Г. Калечыц, докт. гістар. навук; Г.У. Карзэнка, докт. гістар. навук; М.П. Касцюк, акадэмік; М.М. Крывальцэвіч, канд. гістар. навук; А.М. Літвін, докт. гістар. навук; В.М. Ляўко, докт. гістар. навук; С.Я. Рассадзін, докт. гістар. навук; М.У. Смяховіч, канд. гістар. навук (адказны сакратар)

Рэдакцыйна-выдавецкая група:

І.У. Ганецкая, А.В. Іоў (кіраўнік), М.М. Крывальцэвіч, А.А. Мяцельскі

Рэцэнзенты:

І.А. Марзалюк, докт. гістар. навук
А.М. Кушнярэвіч, докт. мастацтвазнаўства
Д.У. Дук, канд. гістар. навук

Г516 Гістарычна-археалагічны зборнік. Вып. 23. — Мінск: Інстытут гісторыі НАН Беларусі, 2007. — 238 с., іл. — Бібліяграфія ў канцы артыкулаў. Рэз. на рус., бел., англ. мовах.

ISBN 978-985-6769-28-6

Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі працягвае выданне “Гістарычна-археалагічнага зборніка”. У чарговым выпуску змешчаны артыкулы археолагаў і гісторыкаў Беларусі і Расіі, прысвечаныя актуальным праблемам шырокага храналагічнага дыяпазону. Таксама друкуюцца матэрыялы рэспубліканскай навуковай канферэнцыі па выніках палявых археалагічных даследаванняў 2006 г. (Мінск, Інстытут гісторыі НАН Беларусі, май 2007 г.).

Зборнік разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, тых, хто цікавіцца старажытнай гісторыяй і культурай Беларусі.

У афармленні вокладкі выкарыстаны малюнак падвескі-ключыка з кургана XIII—XIV стст. каля в. Малявічы Вілейскага р-на Мінскай вобл. Раскопкі 2006 г. пад кіраўніцтвам Л. Дучыц (гл. адпаведны артыкул).

ISBN 978-985-6769-28-6

© Калектыў аўтараў
© Афармленне: Інстытут гісторыі
НАН Беларусі
© Афармленне вокладкі: А. Іоў

З М Е С Т

Плюралізм думак і навуковасць	9	Pluralism of opinions and scientific character	9
---	---	--	---

Г І С Т О Р Ь Я

<p>Алена Александровіч. Беларуская дыяспара ў Казахстане: гісторыя станаўлення і сучаснае становішча . . . . . 12</p> <p>Вячаслаў Даніловіч. Моладзь у грамадска-палітычным жыцці Савецкай Сацыяліс-тычнай Рэспублікі Беларусь пачатку 1920-х гг. . . . . 15</p> <p>Ксенія Разуванова. Дзейнасць Беларускага інстытута гаспадаркі і культуры ў Заходняй Беларусі ў 1926—1936 гг.: гістарыяграфія праблемы . . . . . 22</p> <p>Марат Жылінскі. Навучальныя прадметы і іх выхаваўчая сутнасць у акупацыйных школьных установах на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай айчыннай вайны (1941—1944) . . . . . 27</p> <p>Яраслаў Бязлепкін. Асаблівасці даследавання англа-амерыканскай гістарыяграфіяй савецкага партызанскага руху на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай айчыннай вайны . . . . . 31</p> <p>Марына Глеб. Еўрапейская “тройка” ў Рэспубліцы Беларусь (1999—2002 гг.) . . . . . 37</p> <p>Дзмітрый Крывашэй. Змены на рынку працы ў культурнай сферы Рэспублікі Беларусь у канцы XX — пачатку XXI ст. . . . . 41</p> <p>Яраслаў Звяруга. Мядзел “каронны” (пазней — Новы) паводле “Апісання” 1778 года . . . . . 45</p> <p>Іна Калечыц. Праблемы фіксацыі эпиграфічных помнікаў . . . . . 61</p> <p>Андрэй Мяцельскі. Мясцічкі Мсціслаўскага ваяводства XVI—XVIII стст. . . . . 66</p>		<p>Alena Aleksandrovich. The Belarusian Diaspora in Kazakhstan: History and contemporary Situation . . . . . 12</p> <p>Viačaslau Danilovič. The Youth in Social and Political Life of Soviet Socialist Republic of Belarus in the Beginning of 1920-ties . . . . . 15</p> <p>Kseniya Razuvanava. The Activity of the Belarusian Institute of Economy and Culture in 1926—1936: History of Problem . . . . . 22</p> <p>Marat Zhyllinski. Considered the Questions of educational Processes of German Authorities on the Territory of Belarus during the Great Patriotic War . . . . . 27</p> <p>Jaraslau Byazlepkin. Summing UP scientific in the english and amerikan Historiographi of the soviet Partisan Movement on the Territory of Belarus during the Great Patriotic War . . . . . 31</p> <p>Maryna Gleb. The european “Troika” in the Republik of Belarus (1999—2002) . . . . . 37</p> <p>Dmitry Kryvashei. Changes in the Market of Work in cultural Sphere of the Republic of Belarus in the End of XX — Beginning of XXI Century . . . . . 41</p> <p>Jaraslau Zviaruha. Miadzel “of the Crown” (later New) According to the “Description” of 1778 . . . . . 45</p> <p>Ina Kalečyc. The Problems of Documentation of Epigraphy Monuments . . . . . 61</p> <p>Andrej Miacelski. Small Towns of Mscislau Province of the 16th—18th Centuries . . . . . 66</p>	
---	--	---	--

А Р Х Е А Л О Г І Я

<p>Аляксандра Зуева. Паўночна-ўсходнія могільнікі культуры шарападобных амфар і іх месца ў “амфарнай” культурнай прасторы . . . . . 82</p> <p>Александр Егорейченко. Оружие, снаряжение всадника и верхового коня носителей культуры поздней штрихованной керамики . . . . . 101</p>		<p>Alaksandra Zujeva. The North-Eastern Cemeteries of the Globular Amphora Culture and Their Place in the “Amphora” Cultural Area . . . . . 82</p> <p>Alexandr Jeharejčanka. Cavalryman’s Armory and Harness of the Late Stroked Ware Culture Bearers . . . . . 101</p>	
--	--	---	--

Ганна Бяліцкая. Помнік перыяду рымскіх уплываў у нізоў'ях ракі Гарынь	107	Hanna Bialickaja. The Site from the Period of the Roman Influences in the Lower Haryn-Basin	107
Вадзім Белявец. Насельніцтва вельбарскай культуры ў Турава-Пінскім Палессі: праблемы вывучэння	124	Vadzim Believac. The Velbar Culture Population in Turau-and-Pinsk Palessie Region: Problems in the Study	124
Вольга Мядзведзева. Капавушкі X—XV стст. з тэрыторыі Беларусі	144	Volha Miadzvedzeva. The ear-cleanings of the 10—15 th. centuries from Belarus	144
Людміла Дучыц, Андрэй Вайцяховіч, Павел Кенька. Курганна-жальнічны могільнік каля в. Малявічы Вілейскага раёна	152	Ludmila Dučyc, Andrej Vajciachovič, Pavel Kenka. Barrow Burial Field near the Village of Malavičy in Vilejka District	152
Эдвард Зайкоўскі. Яшчэ раз да пытання пра падвескі з выявай галавы буйной рагатай жывёлы	167	Edward Zajkouski. Once More about the Pendant with the Image of a Horned Cattle Individual's Head	167
Васіль Пукко. Находка літыка в окрестностях Воротынска	178	Vasil Pucko. The finding of a cast icon in Vorotynsk suburbs.	178

АРХЕАЛАГІЧНЫЯ ПОШУКІ І АДКРЫЦЦІ 2006 ГОДА

Алена Калечыц, Віктар Абухоўскі. Новыя даследаванні на Юравіцкай верхнепалеалітычнай стаянцы	183	Alena Kalečyc, Viktor Abuhouski. New research on the Late Paleolithic ettlement of Juravičy	183
Аляксандр Коласаў. Археалагічныя работы на тэрыторыі Магілёўскага Пасожжа	186	Alaxandr Kolasau. Archaeological work along the Sož in Mahilou region	186
Максім М. Чарняўскі. Археалагічныя даследаванні на стаянках Асавец-7 і Бярэшча-1	188	Maxim M. Čarniauski. Archaeological research on the settlements of Asavec-7 and Biarešča-1	188
Алена Калечыц. Палявыя даследаванні на тэрыторыі Мотальска-Тышкавіцкага мікра-рэгіёну	190	Alena Kalečyc. Fieldwork on the territory of Motal-Tyškavičy micro-region	190
Вадзім Лакіза. Даследаванне помнікаў неаліту і бронзавага веку на тэрыторыі Заходняй Беларусі	191	Vadzim Lakiza. Exploration of the Neolithic and Bronze Age sites in Western Belarus.	191
Ігар Язэпенка. Трэці сезон даследаванняў на паселішчы Камарын-5 (ваколіцы г. Рагачова) Гомельскай вобласці.	195	Ihar Jazepenka. The third season of research of the settlement of Kamaryn-5 (around Rahačou) in Homel region	195
Міхал М. Чарняўскі. Археалагічныя даследаванні на Крывінскім тарфяніку.	196	Mihail M. Čarniauski. Archaeological work on Kryvin peatbog.	196
Мікола Крывальцэвіч. Адкрыццё новых помнікаў III—II тысячагоддзяў да н.э. ва Усходнім Палессі	198	Mikola Kryvalcevič. Discovery of new sites of the 3rd—2nd millennium BC in the East Palessie region	198
Алена Калечыц, Вадзім Лакіза, Міхал Чарняўскі, Віктар Абухоўскі. Археалагічныя даследаванні ў зоне рэканструкцыі Агінскага канала	201	Alena Kalečyc, Vadzim Lakiza, Mihail M. Čarniauski, Viktor Abuhouski. Archaeological research in the area of reconstruction of the Ahinsky canal	201
Вадзім Лакіза, Алег Ткачоў. Вынікі археалагічных даследаванняў у зоне будаўніцтва газаводу на тэрыторыі Стаўбцоўскага раёна	203	Vadzim Lakiza, Aleh Tkačou. The results of archaeological research in the area of construction of gas pipeline in Stoubcy district	203

Пётр Подгурский. Исследование городища Новое Село. Раскоп-VI	206	Piotr Padhurski. Exploration of Novaje Sialo hillfort. Excavation VI	206
Зоя Харьгановіч. Археалагічныя разведкі на тэрыторыі Мінскага раёна	208	Zoja Harytanovič. Archaeological observation in Minsk district	208
Наталья Дубицкая. Новые результаты полевых исследований памятников железного века в бассейне Нижней Березины и Днепра	210	Natalja Dubickaja. New results of the field-work on the Early Iron Age sites in the basin of the Lower Biarezina and the Dnieper	210
Вадзім Шадэра. Археалагічны комплекс на воз. Селява Крупскага раёна.	212	Vadzim Šadyra. Archaeological complex on Selava Lake in Krupki district.	212
Михаил Лошенко, Павел Кенько. Новые находки милоградского времени в Беларуси	214	Mihail Lašankou, Pavel Kenka. New findings of Milahrad period in Belarus	214
Ганна Бяліцкая. Новыя дадзеныя аб планеграфіі зарубінецкага паселішча Хотамель-2	216	Hanna Bialickaja. New data on planigraphy of Zarubincy settlement Hotamel-2	216
Вадзім Белявец. Раскопкі на грунтовым могільніку вельбарскай культуры каля в. Пятровічы (Жабінкаўскі р-н)	218	Vadzim Beliavec. Excavations on the Velbar Culture level burial field near the village of Piatrovičy (Žabinka district)	218
Валянціна Вяргей, Волт Трымер. Даследаванні шматслойнага паселішча Снядзін-3 на р. Прыпяць	221	Valancina Viarhej, Walt Trimmer. Archaeological research of the multi-layer settlement of Sniadzin-3 on the Prypiat	221
Олег Макушников, Наталья Курашова, Василий Сычев. Раскопки средневековых памятников у д. Мохов на юго-востоке Беларуси	223	Aleh Makušnikau, Natalja Kurašova, Vasil Syčou. Excavation of medieval sites near the village of Mohau in South-East Belarus	223
Мікалай Плавінскі. Раскопкі курганнага могільніка Пагошча	225	Mikalaj Plavinski. Excavation of the barrow cemetery of Pahošča	225
Андрэй Вайцяховіч. Даследаванні курганных могільнікаў у Докшыцкім раёне Віцебскай вобласці	228	Andrej Vajciahovič. Exploration of barrow cemeteries in Dokšytsy district (Vitebsk region).	228
Дзяніс Дук. Археалагічныя раскопкі ў горадзе Полацку і Полацкім раёне	229	Dzianis Duk. Archaeological excavation in Polack and Polack district	229
Георгій Штыхаў. Вынікі даследавання гарадзішча Баронікі пад Віцебскам	231	Heorhi Štyhau. The result of exploration of Baroniki hillfort near Vitebsk	231
Петр Лысенко. Новые открытия в Берестье	231	Piotr Lysenka. New discoveries in Biarezscie	231
Дмитрий Коваленко. Изучение древнего посада Копыси.	232	Dzmitry Kavalenka. The study of the old trade suburb of Kopys'	232
Павел Кенько. Разведки на юге Витебской области	233	Pavel Kenka. Observations in the south of Vitebsk region	233
Олег Иов. Исследование Юровичского древнерусского комплекса и памятников Брестской области	236	Aleh Iou. Exploration of Juravičy medieval complex and sites in Brest region	236
Вадзім Кошман. Раскопкі сярэднявечных помнікаў басейна р. Бярэзіна	240	Vadzim Košman. Excavation of medieval sites in the Biarezina-basin	240
Лидия Маркович. Археологические исследования в Шкловском районе Могилевской области	243	Lidzia Markovič. Archeological exploration in Šklou district (Mahilou region)	243

Марат Клімаў. Археалагічныя даследаванні на тэрыторыі Віцебскай вобласці	245	Marat Klimau. Archaeological explorations in Vitebsk region	245
Юрый Заяц. О результатах археологических разведок 2006 г. на территории Минского района в верховьях реки Птичь	246	Jury Zajac. On the results of archaeological observations of 2006 in the Upper Pečič in Minsk district	246
Ірына Ганецкая. Далейшае вывучэнне Глускага замка	247	Iryna Haneckaja. Subsequent study of the castle of Hlusk	247
Юрий Заяц, Андрей Войтехович. Результаты археологических наблюдений за земляными работами на строительстве духовно-образовательного центра при пересечении ул. Кирилла и Мефодия и Торговой в г. Минске	248	Jury Zajac, Andrej Vajciachovič. The results of archaeological observation in the area of construction of an educational centre on the crossing of Kiril and Methodius and Trade streets in Minsk	248
Ірына Ганецкая. Разведкі на Маладзечанскім замку	249	Iryna Haneckaja. Observation on the castle of Maladzečna	249
Александр Башков. Археологические исследования Волчина	250	Alexandr Baškou. Archaeological exploration in Voučyn	250
Ірына Ганецкая. Археалагічны нагляд за землянымі працамі ў зоне будаўніцтва Мінскай духоўнай семінарыі ў Жыровічах	252	Iryna Haneckaja. Archaeological observation in the area of construction of Minsk Church Seminary in Žyrovičy	252
Ігар Марзалюк. Вынікі археалагічных даследаванняў у гістарычным цэнтры і ваколіцах Магілёва	254	Ihar Marzaluk. The results of archaeological research in historical centre and in the suburbs of Mahilou	254
Алла Ильютик. Археологические исследования на территории крепости в Бобруйске	255	Ala Iljucik. Archaeological exploration in the fortress of Babrujsk	255
Ольга Левко. Археологические исследования Шкловского замка и места Шкловского, а также базилианского монастыря в г. Орша	256	Volha Lauko. Archaeological exploration of the castle and town of Šklou and of St. Basil monastery in Orša	256
Ольга Левко, Алексей Белоусов. Археологические исследования на объектах строительства (проспект Фрунзе и улица Шубина) в г. Витебске	260	Volga Liauko, Aljaksej Belavusau. The archaeological research on the building works in Vitebsk (Frunze Avenue and Šubina Street)	260

ХРОНІКА

Верны рыцар Падзвіння (да 60-гадовага юбілею Вадзіма Шадыра)	262	A devoted knight of Padzvinnie (to the 60th anniversary of Vadzim Šadyra)	262
Памяці Віктара Сцяпанавіча Абухоўскага (11.10.1973 — 4.10.2007)	265	In memory of Viktor Scjapanavič Abuhouski (11.10.1973 — 4.10.2007)	265
Канферэнцыі, семінары і “круглыя сталы” арганізаваныя Інстытутам гісторыі НАН Беларусі ў 2006 — 2007 гг.	271	Conferences, seminars, and round tables, held in Institute of History, National Academy of Sciences of the Republic of Belarus, in 2006 — 2007	271
Манаграфіі, археаграфічныя і даведачныя выданні, апублікаваныя навукоўцамі Інстытута гісторыі НАН Беларусі ў 2006 — 2007 гг.	272	Monographs, documentary records and papers written by the researchers of Institute of History, National Academy of Sciences of the Republic of Belarus, in 2006 — 2007	272
Скарачэнні	273	Abbreviations	273

Навуковае выданне

Гістарычна-археалагічны зборнік

Вып. 23

На беларускай і рускай мовах

Научное издание

Историко-археологический сборник

Вып. 23

На белорусском и русском языках

Падпісана ў друк 25.04.2008 г. Фармат 60×84/8. Папера афсетная. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 31,62. Тыраж 150. Заказ 188.

ДНУ «Інстытут гісторыі НАН Беларусі». 220072, Мінск, вул. Акадэмічная, 1.
ЛІ № 02330/0133818 ад 09.06.2004 г.

Надрукавана ў РУП «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
220141, Мінск, вул. Ф. Скарыны, 40.